

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 25 februari 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om pension åt teaterdirektören Albert Ranft.

I en inom första kammaren under nr 192 väckt, till bankoutskottet hänvisad motion hava herrar *Teodor Julin* och *Fredrik Ström* hemställt, »att riksdagen måtte besluta en årlig pension av 7 000 kronor att fr. o. m. den 1 januari 1930 räknat utgå till teaterdirektören *Albert Ranft* under hans återstående livstid».

Till stöd för yrkandet har i motionen anförts bland annat följande:

»Albert Ranft har varit den ledande inom svensk teater i nära 30 år, driftig, djärv och entusiastisk. I landets större städer drev han med sällspord organisationstalang ett flertal fasta teatrar, varförutom han organiserade landsortsturnéer av rang och skaffade sig därigenom icke endast möjligheter för expansion av egna företag, utan skapade samtidigt åt sina anställda trygghet och arbetsmöjligheter, som tidigare varit få skådespelare beskärda. Ja, man har med rätta sagt, att hans arbete skänkte åt hela skådespelareyrket ett helt annat och större socialt anseende än detsamma tidigare åtnjutit i vårt land.

Och nu, då Albert Ranft är över 70 år och hans kraft tömd, hans syn försvagad och hans hustru sjuk och oförmögen till arbete, ser det ut som om landet glömt de tjänster han gjort, den glädje han spritt, glömt hans arbete och den kraftutveckling, varav så talrika grupper inom alla samhällsklasser dragit fördel.

Ett försök gjordes i höstas genom en motion i Stockholms stadsfullmäktige att låta huvudstaden med en hederspension avbetala sin skuld till Albert Ranft. Försöket strandade på formella skäl. Kommunens handlingsfrihet i ekonomiska ting har som bekant sina snäva gränser. Att sörja för en från ekonomiska bekymmer något så när fri ålderdom åt Albert Ranft torde också vara mera en landets angelägenhet än en huvudstadens. Väl rymmer Stockholm landets förnämsta teatrar, men ingalunda enbart för egen del. Det är ej för mycket att säga, att för det övervägande flertalet Stockholmsbesökande landsortsbor en eller flera teaterkvällar utgöra kulmen av de nöjen man vid uppehållet i huvudstaden består sig. Det är ingalunda för landet oviktigt vad som därvid bjudes. Albert Ranft, hos vilken flertalet av våra nu levande bästa skådespelare utbildats, har stor och ovanskelig förtjänst av det värdefulla, som i Stockholm bjudes den teaterbesökande.

Staten tog en gång direkt Albert Ranfts tjänster i anspråk, i det att Kungl. Operan 1909—1911, två spelår, ställdes under hans regim. Här mötte honom en övermänsklig uppgift, men han sparade sig icke och redan i rent materiella värden torde statens teatrar under Ranfts ledarskap hava

mottagit så betydande tillskott, att teatern än i dag, enligt vad som uppgives, drager fördel därav. Här mötte Albert Ranft emellertid sitt ekonomiska öde, ur vars järngrepp kristiden endast tillfälligt kunde lösa honom, och när han sedan med hårt pressad ekonomi fick se sin stora teater brinna var allt hopp ute.

Man har ofta hört invändas, att Albert Ranft skulle ha framträtt som en alltför stor individualist för att kunna räkna på så allmänna sympatier, att hjälp från staten åt honom kunde vara att vänta.

Mot detta kan väl invändas, att här gäller att värdesätta mer än en vardagsgärning och att därvid andra mått få tillgripas än de, som möjligen eljest äro användbara. Vore det också så, att Albert Ranft personligen ingen hänsyn tagit till det allmänna, rent av legat i strid med dess institutioner, något som ej här skall påstås, så har landet dock dragit fördel, glädje och nytta av hans strid och har ej rätt att, när han ligger slagen vid vägen, låta honom ligga där ohulpen.

Från många, kanske alla, synpunkter är en hederspension, ej lägre än den i Stockholms stadsfullmäktige ifrågasatta, åt den slagne berättigad.»

Utskottet. Liksom i det i utlåtandet nr 17 behandlade ärendet grundas jämväl i här förevarande motion förslaget om pension icke på statsanställning utan på önskan att i form av ekonomiskt stöd giva uttryck av erkännande för en utom statens tjänst bedriven betydelsefull verksamhet. Utskottet har emellertid ej heller i nu förevarande fall funnit tillräckliga skäl föreligga för beredande av statspension och nödgas alltså motsätta sig bifall till motionärernas framställning.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion I:192 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 februari 1930.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Pettersson* i Olovstorp*, *Lindley, Lindgren, Johansson* i Friggeråker*, *Abrahamsson, Berling* och *Forssell**;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Wikström**, *Lovén**, *Carlsson* i Solberga, *Olsson* i Torsby, *Andersson* i Falkenberg* och *Hammarlund**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.